

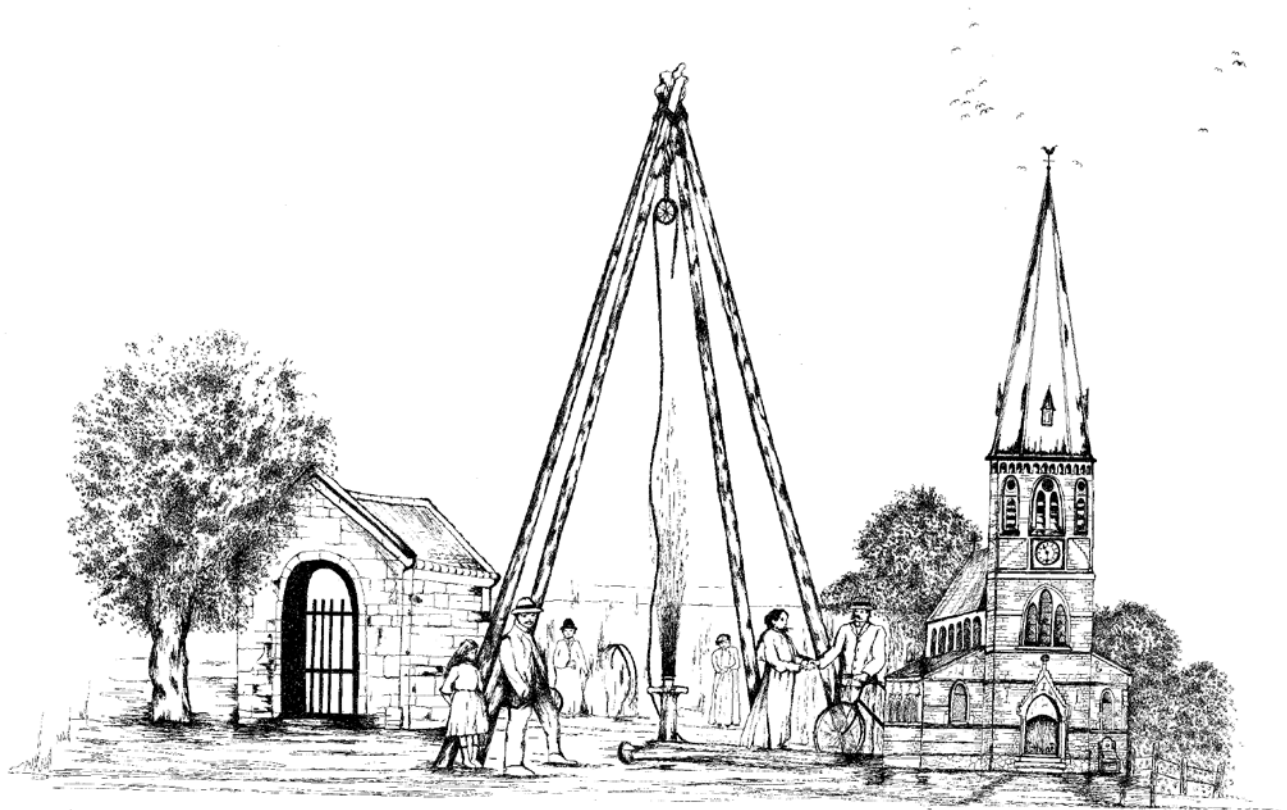
3630 Maasmechelen

België – Belgique

P.B-P.P

916776

Heemkring 't oude grimbiaca
Schoolstraat 17 - 3630 Maasmechelen
Tel.nr. 089/ 76 29 68 en 0494-891564

5

't oude grimbiaca

B-3630 MAASMECHELEN

4 - 2014

Verantwoordelijke uitgever: Dubois Carlo, Engelstraat 7, B-3630, Maasmechelen

Inhoudsopgave

- 2 Inhoudsopgave, bestuursleden en voorwoord.
- 3 Gedenkkruizen.
- 6 Offerblok
- 7 Brief door onze lezers
- 8 Column “ Nooit meer oorlog “ Jean Dexters
- 9 Opgrimby 14-18 onze strijd

Bestuursleden

Voorzitter: Carlo Dubois, Engelstraat 7, Opgrimbie tel.089 – 762968

E-mail : ford.rs200@gmail.com

Secretaris: Alojz Rak, Schoolstraat 17, Opgrimbie tel.0494-891564

E-mail : lojzerak@live.be

Penningmeester: Guido Vranken, Zavelbosstraat 18, Eindhout 2430

E-mail : guido.vranken@hotmail.com

Activiteiten 2014 in het Wijkcentrum Hoekstraat 1

Elke eerste maandag van de maand info - avond van 18.00 – 22.00 uur, ingang zijkant Wijkcentrum Hoekstraat 1 Opgrimbie, foto's en documenten scannen we in of fotograferen wij.

Voorwoord

Voor u ligt reeds de vijfde editie van ons tijdschriftje ´t oude grimbiaca. De tentoonstelling in kader van de herdenking “Opgrimby 14-18 onze strijd” ligt volledig achter ons. Dankzij het werk van alle bestuurleden van het ´t oude grimbiaca zijn wij wederom veel te weten gekomen over deze generatie. En er is een mooie tentoonstelling tot stand gekomen over deze zeer moeilijke periode, waar menig overlevende harde tijden aan gekend heeft. Met een bezoekersaantal van 150 personen en 30 WO1 geïnteresseerden kijken wij mooi terug op "**OPGRIMBIE 14-18 ONZE STRIJD**" georganiseerd samen met mijnerfgoed. Weer geslaagd. Hiervoor ben ik ook de werkers van ´t oude grimbiaca weer erg dankbaar. Tevens heeft ´t oude grimbiaca meegewerkt aan 2 vervolg projecten, namelijk de grootte tentoonstelling in het cultureel centrum, en meegewerkt aan het verhalenboek Maasmechelen 14-18. Tevens willen wij Leopold Crijns bedanken voor zijn bijdrage aan deze 2 werkgroepen. Zoals jullie reeds weten heeft Leopold Crijns ontslag genomen bij ´t oude grimbiaca en werkt en loopt niet meer langs de deuren namens de heemkundige kring ´t oude grimbiaca. Alsnog willen wij hem danken voor de werken die hij namens ´t oude grimbiaca geleverd heeft

Voorzitter Carlo Dubois

Herdenkingskruizen in Opgrimbie

Elke dag rijden wij er voorbij. Staan wij er even bij stil.
Wij brengen de gedenkkruizen van Opgrimbie even in beeld

Gelegen op de Heirstraat richting Maasmechelen aan de linker zijde
Smeets Ronny

Dankbare herinnering aan het leven van
De heer Franky TERWINGEN

papa van
Jolien

en vriend van
Kristel VERHELLE

Lid van Snooker Sport Maasmechelen

Hij werd geboren te Leut op 20 januari 1969
en is na een smartelijk ongeval
overleden te Genk op 23 februari 2000, voor-
zien van de genademiddelen van de H. Kerk.

Geheel onverwacht ging je heen,
zonder afscheid te nemen,
geen handdruk, geen laatste zoen,
zelfs de bloemen ontbrak
de tijd hun kelken
te sluiten om te verwelken.

Wij kunnen slechts
hete tranen plengen
om ons verdriet te verzachten,
ons rood-doorlopen ogen
achter deze handen verbergen
en in gedachte je beeltenis
vasthouden en bewaren
in droeve eenzaamheid.

Ugo Verbeke

Als ik mijn oren sluit
hoor ik je toch
gaan de lichten uit
zie ik je nog
en wat ik voor je voel
gaat nooit voorbij
je bent een deel
het mooiste deel van mij

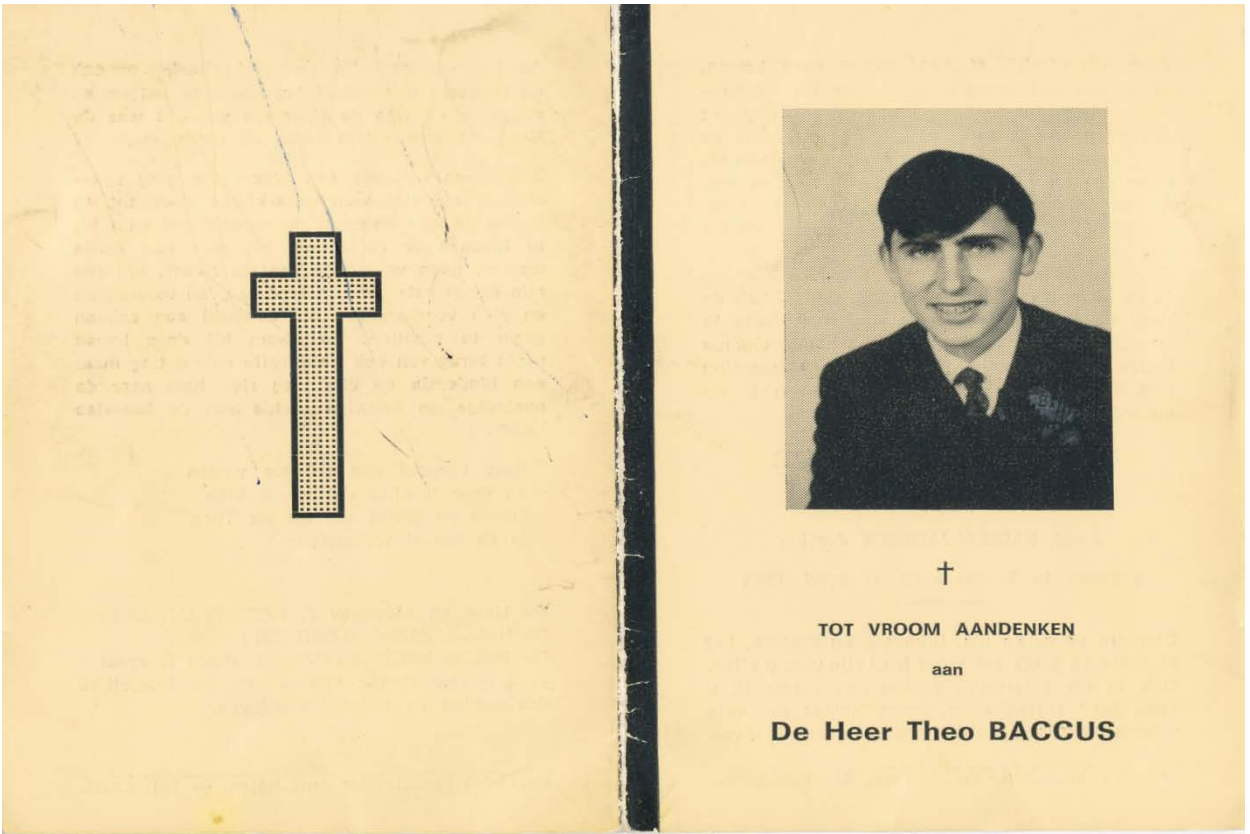
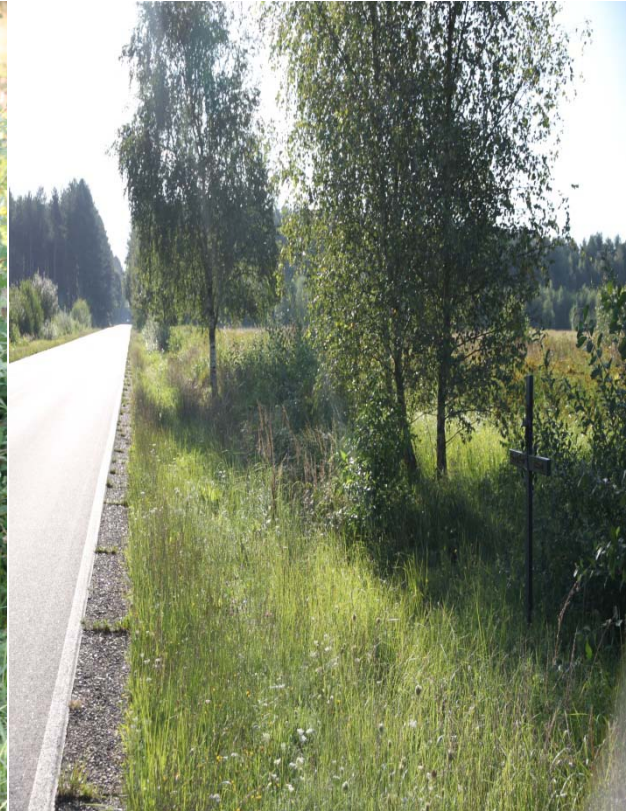
ik heb je voor altijd lief

Kristel

De families TERWINGEN en HAMERS danken u
voor uw blijken van deelneming en voor uw gebed.

Gelegen op de weg naar zutendaal aan de rechter zijde

Gelegen op de weg naar Zutendaal aan de linker zijde Baccus Theo

Jimmy De Winter

Woonplaats: Maaseik

Geboren: 20/06/1978 (Onbekend)

Overleden: 23/09/2003 (Onbekend)

Plaats een bloem

Stuur bloemen via Topbloemen

Ga nooit weg zonder praten, zonder een zoen, moest het noodlot je vervolgen kan je het morgen niet meer doen
Veel te vroeg ging van ons heen

Jimmy DE WINTER

ZOON VAN Ivo & Danielle DE WINTER-DELBROEK
BROER VAN
Danny

Geboren te Genk op 20 juni 1978 en na een smartelijk ongeval overleden te Lanaken op 23 september 2003.

De plechtige Eucharistieviering, gevolgd door de teraardebestelling, waarop U vriendelijk wordt uitgenodigd, zal plaatshebben in de parochiekerk Sint-Lambertus te Neeroeteren, op zaterdag 27 september 2003 om 10.30 uur. Samenkomst en gelegenheid tot condoleren: Misweg 7 te Neeroeteren, vanaf 9.30 uur. Gebedswake in voornoemde kerk op vrijdag 26 september 2003 om 18.30 uur, waarna begroeting in het funerarium. Begroeting: Funerarium Bussels, Scholtisplein 22, 3680 Neeroeteren, wekdagen van 10 tot 12 en van 18 tot 20 uur.

Rouwadres: Misweg 7, 3680 Neeroeteren.

Familie, vrienden en kennissen die bij vergetelheid geen overlijdensbericht ontvingen, gelieven dit als zodanig te beschouwen.

Gelegen op de Rijksweg richting Lanaken aan de linker zijde Jimmy de Winter

Zijn wij er vergeten laat het ons weten

Gevonden in ons archief

**Fabriek
van de Hulp Kapel
van Opgrimby
Opening
der offerbus
1827**

**Extract uit het
Proces verbaal van het
Openen der offerbus van het
Fabriek der Hulp Kapel
van Opgrimby**

**Achttien honderd zeven en twintig den 7 mei
Hebben wij Kerkmeesters van het fabriek van de Hulpkappel te Opgrimby
ons begeven naar hetzelfde fabriek om te openen de offerbus en naar
opening der zelve hebben daar in bevonden de somme van
Drie guldens twee en negentig cents, het welke terstond in de handen is gesteld van de
Heer P.J. Hermans ontvanger van de fabriek der Hulp Kapel van Opgrimby.**

**Aldus gedaan te Mechelen
Op dag, maand en jaar als boven
Waren geteekend J.H.Cryns
J.W. Albrechts J. Thys
Voor eensluidend afschrift
P.J. Hermans**

Brief door onze lezers

Kent U nog de oprichters van Grimbie 69?

Als kadetje voetbalde ikzelf nog bij Opgrimbie. Martin Wijshof was onze eerste trainer. Plotseling hield de voetbalclub van Opgrimbie (de eerste ploeg voetbalde toen in 3de provinciale) op te bestaan.

Er was dan ook geen kadetten ploeg meer.

Van de kadetten ploeg waren er maar 2 (Jean-Pierre Crijns en ikzelf Albert Bastings) die graag bleven voetballen, maar daarvoor moesten we naar Patro Eisden.

Dus in de winter na de school met de fiets naar Eisden rijden om te trainen.

Wegens slechte schoolresultaten mocht ik van thuis niet meer voetballen.

zie mijn website:

Op mijn 19 de vroegen de leraars van de school van Opgrimbie om mee opnieuw een voetbalclub in Opgrimbie op te richten.

De stuwende kracht was meester Martin Wijshof, bij hem thuis werd vergaderd. Verder waren er nog de meesters Lode Dexters en Richard Bastings en ikzelf Albert Bastings.

Er werd gezocht achter een naam en de idee van mijn buurjongen Lode Dexters voegde aan Grimbie het jaartal van oprichting toe naar analogie van een aantal Nederlandse voetbalclubs.

Zo dus het ontstaan van Grimbie 69.

Hier wil ik nog aan toevoegen dat alle spelers aanvankelijk per week 100 frank betaalden om te mogen voetballen.

ROSA GRIMBIACA

Tijdens onze gesprekken met de inwoners van ons dorpje Opgrimbie, bestaan er soms momenten van verbazing. Zeker als men de naam Grimbiaca hoort en dit niet eens te maken heeft met ons dorpsverleden maar handelend over een heester. Hieronder een kleine beschrijving

Het is een doorbloeiende heester die tot een hoogte van 1.80 m doorgroeit en die in de loop van zijn bloeiperiode nieuwe grondscheuten en takken vormt die overhangend zijn en eindigen met een halve meter lange trossen met enkele bloemen, die de kleur en geur hebben van appelbloesem.

Indien na half september de uitgebloeide bloemtrossen niet weggesnoeid worden verschijnen mooie ronde bottels. Als in de winter bloemtrossen en de tweejarige takken worden uitgesnoeid begint de bloei al vroeg in de zomer. Rosa Grimbiaca is ideaal in een zonnige heesterborder maar kan ook, mits aangepaste snoei, als lage klimmer gebruikt worden. Deze roos is lang groenblijvend en gedijt ook goed op armere grond.

Nooit meer oorlog

Vijftien was ik nog net. Veel verder dan het College en vervolgens het Atheneum was ik nog niet geraakt in het leven. Het stilzwijgen bewaren over die schoolgaande jaren lijkt me zelfs nu nog aangewezen.

Een oude, gepensioneerde onderwijzer, afkomstig uit een andere Limburgse regio maar alsnog goed terecht gekomen op de Nieuwstraat in ons eigenste Grimbede, schudde met veel overtuiging een nieuwigheid uit z'n rechtermouw. Mensen die dat wilden konden op een vaststaande datum, een zondag in augustus per autobus mee naar de andere kant van het land. Daar wachtte de deelnemers een groots opgezette manifestatie. Achteraf doorreizen naar een van onze kuststeden was natuurlijk ook mooi meegenomen.

Tegenwoordig en mede door toedoen van Facebook zou het gebeuren thans omschreven worden als een evenement. Destijds gaf onze nationale staatszender in het Journaal beelden en een paar interviews van het voorval. Men wist in Grimbede dus wel welke wind er die bewuste zondag over West-Vlaanderen ging waaien. Iedereen had heel de week nauwgezet het weerbericht bekeken. Allemaal waren ze ervan overtuigd dat Armand Pien het bij het rechte eind had. Dikke kleding bleef in de kast. Overigens, huidige generaties die niet weten wie Armand Pien was: ik neem even een pauze voor een kop groene thee en een stuk notenkoek zodat jullie Google daaromtrent kunnen gaan lastigvallen.

Om zes uur stond die bus aan het vertrekpunt. Thieu van Jan, oftewel mijn pa, koos een plaats en kreeg meteen het gezelschap van een leeftijdsgenoot. Een zevental jongeren, waaronder mijn kameraad en ikzelf, vonden achteraan in het vehikel een plek.

De chauffeur reed over Antwerpen. Geen enkele inwoner van de koekenstad stond daar klaar om naar ons te wuiven. De Kennedytunnel werd in het lang en breed besproken. Voor sommigen leek hij een ietsje te smal. Frisdranken waren voorzien en konden verbruikt worden.

We naderden Lokeren. Het was al warm in die bus en stemmen gingen op om ergens halt te houden. Links en rechts liet zich intussen ook een volle blaas opmerken. Van de autostrade afgaan kon enkel bij de Oost-Vlaamse stad die ik net vernoemde. Ach, die zes kilometer tot het wegrestaurant konden er nog bij.

Iedereen stapte uit, strekte de benen, de meesten zochten de respectieve toiletten op.

Ik sta er mijn waterige duit in het zakje te doen, zijnde het urinoir waarin een vlieg de richting aangaf.

Mijn pa pleegt iets verderop dezelfde actie. Naast hem komt z'n buurman in de autobus hem vervoegen. Heb ik toen gelachen!

'Thieuuuu,' zegt de man traag, 'hier heb ik nog nooit gepist. Hier ga ik eens pissen, jong.' Alles in het leven heeft een primeur.

Deze man had in Grimbede absoluut een bijzonder positief aanzien. Typische humor, muzikant, fervent wielertoerist met veel kilometers op de teller.

De chauffeur zette z'n vehikel terug op het juiste spoor. Precies op tijd arriveerden we aan de site waar de manifestatie doorging. We werden vooral aangemaand in groep te blijven. De massa aanwezigen liep al snel naar de zestigduizend en daartussen op zoek moeten gaan naar een verloren schaap was onbegonnen werk, drukte de oude, gepensioneerde onderwijzer z'n volgelingen op het hart.

Jawel, die hoge toren maakte indruk. NOOIT MEER OORLOG in vier talen op elke zijde van het herdenkingsmonument voor de Vlaamse gesneuvelden van de Eerste Wereldoorlog werd grondig voorzien van commentaar.

Een eucharistieviering, lange toespraken, vendelzwaaiers, klaroengeschal en trommelkorpsen: stilaan kregen de Grimbedenaren er dorst van.

Toch moest het einde van het programma afgewacht worden eer de nieren konden rekenen op de toevoer van verse vloeibare middelen.

In mijn herinneringen moet het na het verlaten van de IJzervlakte, het verorberen van de frieten en de steak met champignonsaus richting Nieuwpoort gegaan zijn. Conclusie van sommige Grimbedense medemensen die voor het eerst in hun leven over dat zomers warme strand wandelden: veeeeeeel water in de zee.

NOOIT MEER OORLOG

Jammer dat de mensheid er nog steeds niet van doordrongen is.

Toch kan dit stuk niet eindigen zonder nog een flashback omtrent het Lokerse plaskwartier tijdens de heenreis.

‘De pastoor zal ons mogelijk missen,’ sprak de amusante reisgezel onderhoudend, vermakelijk, ‘maar allez, onze volle aflaat hebben we vandaag hier verdiend.’

© Jean Dexters

OPGRIMBY in WO 1

Pastorsverslagen tijdens en na de eerste Wereldoorlog 1914-1918

Een aantal van de teksten hiernavolgend zijn letterlijk geciteerd om de authenticiteit van de pastorsverslagen te bewaren.

Enkel de schuine teksten zijn hedendaags.

Sint-Christoffelparochie Opgrimby.

Opgrimby augustus 1914 de inval

De parochie Opgrimby gelegen langs de grooten weg van den Staat van Maastricht naar Maeseyck voor wat de landerijen betreft bevindt zich wat de woningen aangaat een peer minuten meer verwijderd van dien grooten weg, zoodat de eerste Duitsche voorwacht of liever Ulhanen door het dorp niet gereden zijn maar den grooten weg gevolgd zijn

De parochie Opgrimby behoort tot de provincie Limburg en maakt deel uit van het arrondissement Tongeren en is ingedeeld wat het kanton betreft bij Mechelen aan de Maas.

Volgens het schein was onze parochie wijl er enkele zandbergen en heihogten zijn geschikt bevonden om er een observatie post voor vliegmaschinen te vestigen, ten minste een paar maanden hebben daarom eenige Duitsche soldaten op die verhevenheid die een ruim overzicht geven tot aan de Maas en er over tot diep in Hollandsch Limburg en in de Belgische Kempen en in de nabijheid van Asch en het oefenplein van de hoogten van Mechelen op Asch, waardoor wij voortdurend door de springstoffen aldaar geprobeerd werden getraceerd op veel laweit en grond en gebouwtrillingen.

Wat de maatregelen betreft bij den inval getroffen door de Belgische Overheid voor zoover het schietwapenen betreft bij deze werden ingeleverd en eenige zaken van meerdere hogere kunstwaarde werden zorgvuldig verborgen.

Bij de ongelukkige beschieting en verwoesting van Lanaeken, zijn de duitse troepen een duizental wederomlangs den grooten weg gepasseerd na onze tramstatie wat uit de verte met enkele geweren en een paar mitrailleurs en een kanon beschoten waarvan hier nog gedenkenissen (droeviger zeker wegens onrechtmatigheid) bewaard blijven bij de menschen als een kanonbom en verscheidenen kleine kogeltjes .

Ook ziet men daarvan nog een enkele spoor dier kogels in den muur van een huis. Zij deden dit omdat zij bevreesd waren voor een paar vrijwilligers van Belgische moed, bloed en dapperheid.

Tevens zijn ze toen hier een huis langs den weg gelegen binnengebroke bij een zekere gepensioneerde Majoor van het Belgisch leger, die er van door was gegaan, hoewel hij

wel had zelf laten bekend maken dat niemand bevreesd moest wezen voor militairen zelf als het duitsche waren.

Deze overtuiging bij hem vroeger onfeilbaar werd evenwel aardig vernietigd in zijn eigen huis als de duitschers er van alles hadden vernield, gestolen en meegenomen tot zelf de goudsieraden enz.

De krijgsoverheid liet dit zeker toe en de soldaten genoeg voorzien van Lanaeken's drinkwateren, wijn, champagne enz... waren er woest genoeg van zoodat onze bevolking in Opgrimby er ook rookwolken van Lanaeken zagen opwaarts gaan en het kanon hoorde bulderen op hunne kerk enz.

Onze soldaten integendeel waren vol ernst en vastberadenheid en koelbloedigheid bij hun vertrek en zelf zijn er twee vrijwillig later het leger gaan vervoegen, ondanks de moeilijkheden er door te geraken, maar men wist den weg wel zonder de pruis te waarschuwen.

Onze bevolking van de parochie was natuurlijk spoedig onder de beangstigende druk voor het nieuws van den oorlog in de eerste dagen.

Daarom werd er van zelfs meer goed gedaan, gebeden, H. Communies en H. Missen bijgewoond.

Op ons grondgebied is er geen gevecht geweest wel wat zoekens in de eerste dagen door de pruisen naar vrijwilligers in de bosschen en patrouilleren der ruitery in den omtrek om een 200-tal duitsche troepen die hier moesten één nacht verblijven hunne komst voor te bereiden, bang dat men zoude schieten hoewel zij goed wisten dat de wapenen ingeleverd waren.

Vervolgens toch ondanks alle leugens van vrijeschutters enz... geen enkel verstandig mensch zulks zouden doen of willen doen als niets ter zaake afdoende en de militairen tegen militairen, maar niet de burgers den oorlog moeten bevechten.

Onrechtmatig aangedaan zooals iedereen hier volmondig zeide en overtuigd was van Belgisch onschuld en recht om zich te verdedigen..

De duitsche overheid ging heel vierkantig te werk tegen de andere overheid de parochie, hoewel zij de geestelijkheid niet te lastig behandelde zelfs bij de inkwartiering bleef zij onbezet de pastorie.

Om reden dat de pastorie niet dicht genoeg bij het centrum des dorps lag en zij hunne soldaten niet al te zeer betrouwend ze liever in eenen kortere bijeengelegen kring samenhield.

De Eerwaarde Zusters dichter bij de kerk verblijvend kregen een merkelijk deel in hunne scholen te logeeren, waar zij tot gedenkenis **dumkogels** vonden door de soldaten verloren zoodat zij wel degelijk deze zelfs hadden en gebruikten ondanks de loochening van de firma Wolfs en Compagnie die de Franschen daarvan beschuldigden.

In den oorlog betrokken

De Eerwaarde Pastoor Nico Jessen en de Eerwaarde Zusters in de parochie met vijf leden gevestigd ziedaar alle dienst doende geestelijke personen zoodat hieromtrent niemand der parochie onmiddellijk in den oorlog is betrokken geweest.

Alhier zijn onder de wapens geroepen geweest met de vrijwilligers er bij gerekend, een twintigtal naar ik vemeen buiten degene die toen ter tijde ook in dienst waren als gendarmen reeds vroeger in hunne functie werkzaam voor den oorlog.

Militielotelingen

In 1848 trad de wet van 8 mei 1847 op de dienstplicht in voege.

*De jonge mannen kregen nu hun oproeping in hun twintigste levensjaar. Men hield er voortaan rekening mee dat de meeste **recruten** nog*

niet volgroeid waren op de leeftijd van 19.

Lotelingen trommel.

Door de gebrekkige administratie werkte het systeem van oproeping en loting evenwel ondermaats zodat ontsnappen aan de oproeping mogelijk was. Door het systeem van vervanging konden zowat 10% van de lotelingen zich vrijkopen.

Vrijstellingen waren er,

* voor wie kleiner was dan 1,57 m of aan een zware handicap leed,

* voor wie matroos was bij de handelsvloot,

* als vader zich in 1830 aan de kant van de Belgische opstandelingen had onderscheiden,

* als enige kostwinner,

* als gehuwde.

Nr	Eenheid	Naam	Voornaam	Beroep	Geboorteplaats
50	13 Linie	Bemong	Jean Chrétien	Dakdekker	Opgrimbie
36	14 Linie	Warson	Heiliger	Landbouwer	Mechelen a/d Maas
44	1 Artillerie	Clerx	Joannes Hubertus	Dagloneer	Opgrimbie
70	9 Linie	Warson	Theodoor	Metser	Opgrimbie
59	Genie /Sec Spoor	Dexters	J. H. Hubert	Schrijnwerker	Opgrimbie
32	10 Linie	Hamaekers	Pieter Matthijs	Landbouwer	Opgrimbie
33	10 Linie	Dexters	Joannes Lambert	Dagloneer	Opgrimbie
85	11 Linie	Dexters	Mathijs Ludovicus	Soldaat (N°57519)	Opgrimbie
88	11 Linie	Crijns	Joannes Mathias	Landbouwer	Opgrimbie

91	Artillerie Fort Luik	Meyers Peter Joannes	Dagloner	Opgrimbie
93	11 Linie	Thijs François	Soldaat (N°57444)	Seraing
97	---	Wampers Joannes Hubertus	Dagloner	Opgrimbie
98	Artillerie Fort Luik	Warson Joannes Hubertus	Landbouwer	Opgrimbie
155	Artillerie Fort Luik	Weerts Jan Matthijs	Dagloner	Opgrimbie
109	14 Linie	Aerts Joannes Leonard	Landbouwer	Opgrimbie
111	14 Linie	Biesmans Joannes Hubertus	Dagloner	Oud-Vroenhoven
113	14 Linie	Crijns Peter Joannes	Dagloner	Opgrimbie
114	Bn Admin (Bakkerij)	Dexters Joannes Christiaan	Bakker	Opgrimbie
115	14 Linie	Dexters Joseph Lambert Machiel	Landbouwer	Opgrimbie
119	14 Linie	Machon Joannes Theodoor	Dagloner	Opgrimbie
120	14 Linie	Nelissen Hendrikus Martin	Landbouwer	Opgrimbie
169	Cavalerie	Engelen Hubertus	Schrijnwerker	Opgrimbie
170	2 Jagers te Voet	Gorissen Joannes Hendrik	Soldaat (N°53328)	Opgrimbie
171	Vestinggeschut	Hubrechts Jacobus	Soldaat (N°37051)	Asch
172	-	Ploem? Joannes Wilhelmus	Dagloner	Opgrimbie
174	Cavalerie?	Thijs Hendrik Joseph	Landbouwer	Seraing
6	Vrijwilliger	Paulissen Joannes Hubert François	Dagloner	Opgrimbie

Met dank aan Phillip Janssen.

Foto Heemkring

Recruten

Bovenste rij: *Dexters Hub??, Joseph Hendrikx, Louis Welkenhuyzen, Jo Machon, Theo Meyers, Giel Vanderhallen ??Jaak Vanderhallen of Warson.*

Onderste rij: *Jozef Aerts, Bertje Paulissen, Thiedoor Brasseur, Mathieu Brasseur, Donnee Crijns, Michel Dexters.*

De kerkelijke diensten en zusterscholen

De zusters scholen hebben later nog twee maanden in 1918 de duitsche mijn werpers gelogeed een gedeelte omtrent 122 manschappen der 200 in ons dorp gelegen.

Foto heemkring

Alles was er het ondersteboven gezet en vernield, banken, muren bevuild alles vol nagelen geklopt enz. enz.

Niet te min wisten de Eerwaarde Zusters door goedheid en behulpzaamheid zelfs aan den vijand hun eerbied af te dwingen en hun buiten de school toegangen alle verdere binnendringen in hunne afzonderlijke woning te verbieden.

De kerk heeft weinig hinder ondervonden tenzij een paar maal een duitsch Aalmoezenier Rosengarten meen ik, moeten toelaten den dienst te houden voor zijne soldaten doe katholiek waren, maar er niets bijna aan hun godsdienst lieten gelegen liggen op eenige uitzondering, zoodat de katholieke Aalmoezenier weinig schapen vergaderen konden.

Enmaal in 1918 keizersdag of geboortedag was het merkelyk meer na de H. Mis om de parade voor te bereiden docht mij.

St. Christoffelkerk

foto heemkring

Er waren er toen 1200 bijeen in de kerk en als ik den geestelijken Aalmoezenier de opmerking maakte dat dit niet mocht omdat de protestanten toch niet in eene

katholieke kerk moesten vergaderd worden met de katholieke soldaten, zeide hij dat dit toen mocht omdat hij preekte of liever docht wierookte met zijne keizerspreek, waarin hij wel van God maar nog meer van de keizer sprak, die dit en dat gedaan voor den landbouw, de werklieden enz. enz.

De parade daarna gehouden werd evenwel zoo kalm later gevierd dat zij op dien dag nog meer honger hadden gevoeld dan op andere dagen.

De Aalmoezenier meende evenwel groot succes te mogen verwachten in hetgeen men België toen ter tijde in het begin 1918 beloofde maar ik zeide hem vlak af " Hadt gij niet in België gevallen en onrecht gedaan ", wellicht ware het hun naar wensch vergaan ten minste dan zou hun de heele wereld nooit voor barbaren beschouwd hebben.

Wat de vrijheid van eeredienst betreft, ik heb altijd in mijn parochie het gebed gezongen Pro Rego Nostro Alberto na de Hoogmis, de bisschoppelijke brieven altijd afgelezen en vrijmoedig in de preeke gesproken.

De processie evenwel op straat (buiten de kruisprocessie die ik altijd gedaan heb), achterwege gelaten en rond de kerk de grootste processie gedaan.

De overige functies van godsdienst berechtingen getrouw gedaan openbaar en twee maal eene boetprocessie naar eene kapel in de parochie een half uur af gehouden zonder permissie of iets te vragen hetgeen ik overigens nooit zou gedaan hebben, want of wel vrij of wel zonder de prijs mijn permissie.

De kerkelijke diensten werden meer getrouw bijgewoond en er ware of meerdere Communies in aantal toch in het begin van den oorlog.

De plechtige communie der kinderen heeft altijd geregeld plaats gevonden van 1914-1918 en de kleindere kinderen zijn immer in geregelde orde zondags ter H. Communie genaderd.

Meer soms den eenen zondag dan den volgende maar altijd waren er en bijzonder zondags en enkele zelfs in de week, zoodat deze in aantal in de vijf oorlogsjaren eerder toe dan afgenomen heeft.

Buitengewone diensten werden er volgens voorschrift van de Geestelijke Overheid gehouden en ook eene retraite en drie daagse oefening, alsook de maandelijksche Gezongen Zieledienst voor de gesneuvelde soldaten en dagelijks werd er een gebed gedaan ter eere het H. Hart van Jezus, opdat de goede God onze strijdende broeders zou zegenen en bewaren en hun de overwinning als het Hem behaagde zou verleen voor die rechtvaardige strijd.

Openbare zedelijkheid

Helaas de openbare zedelijkheid heeft wel een schok geleden, wij moeten het met droefheid bekennen door de ergerlijke voorbeelden onze vijanden die er weinig begrip schijnen van te hebben dat als " God mit Uns " is , zij ook den waren God en zijnen H. Wil en Geboden moeten eerbiedigen en bijzonder in die deugd die het geluk van de menschen en de staat uitmaken.

Hieruit volgde dus ook terwijl de Duitschers weinig om eer en zedelijkheid zich

bekreunden en door dwang en geweld zich als meester overal in hunne verwaandheid en hoogmoed ten toon spreiden, zij in hun gedrag geen ubermenschen maar heel klein en laag waren.

Een paar lichtzinniger in gedrag bekende meisjes waren dan ook om zoo te zeggen onmiddellijk bekend bij de Duitschers en terwijl andere dit betreurde, verafschuwden en hoogstens afkeurden waren er nochtans vele onzer vijanden die dit goedkeurden en die personen opzochten en bij voorkeur verdedigden tot ergernis van allen menschen en tot hunne schade.

Bijzonder was dit ergerlijk als er inkwartiering plaats had; driemaal in den oorlog geweest maar korten tijd evenwel; doch eens helaas twee maanden.

Opeisingen

En al zijn er toen geene bijzondere gewelddaden, dikwijls nochtans hebben in de bezettingsjaren inbeslagnemingen plaats, van alles wat denkbaar was, wol, koper, strooi, hooi, haver zelfs ajuin, aardappelen veel boter enz. enz. en bijzonder de paarden de besten er gewoonlijk uitgekozen en de derde der waarde volgens den toen loopenden prijs.

In Duitschland en overal buiten België zoodat de menschen er van af zagen ten laatste paarden te koopen en zelfs ossen aangeslagen werden.

Niet te min moest het de burgerlijke bevolking toch misgelden, door de belastingen in vorm leveranties hun opgelegd en herhaaldelijk toegepast.

De vrije scholen

Wat de vrije scholen betreft, men deed buiten den strijd der bezettingsperiode of in de winter bij gebrek aan kolen geregeld den schooluren volgens gewoone program en onder toezicht der schooloverheden.

De schooltoelagen kwamen gewoonlijk zeer laat ter bestemming.

In de zusterscholen was het er soms al lastiger om het huishouden goed en geregeld te voorzien zoodat het onderwijzend personeel ondanks alle toewijding toch wel een weinig deelde in de last der oorlogstijden en met goed en heel wijs overleg zich moesten inspannen om de opgelegde plicht goed te kunnen volbrengen.

De andere werken onder hun bescherming gesteld zooals de keukenschool leering enz.

Is toch zoolang mogelijk er iets van te bekomen was als kookschool door gegaan tot er niets meer voor te bekomen was.

De liefdadigheidswerken hebben nog al redelijk kunnen volbracht worden in zooverre de bezettende macht er geen hinder of beletsel in stelde.

Men deed de geregelde rondgangen en men bezorgde de noodlijdende zover eeningszins mogelijk was de bijstand om de ellende wat te verzachten en leening aan te brengen.

Werk en arbeidstoestand

De werk en arbeidstoestand werd later in den oorlogstijd moeilijker.

Eerst was het Comiteit wat gedeeltelijk daarin mede hielp en later werd dit door andere steuningen onmiddellijk gegeven volgens het groote getal huisbewoners der familie.

De overige werkzaamheden gaven gewoonlijk nog al gelegenheid om niet werkloos te geraken voor diegene die eenigszins hun best wilde doen om werk te vinden maar het was dikwijls lastiger en soms niet mogelijk om genoegzame voeding te vinden om tegen het werk bestand te blijven.

Het broodrantsoen niet altijd in evenredigheid kon zijn met de krachten noodig om langdurig met genoegzame volharding en sterkte het te volbrengen of vol te houden.

Hieruit voor eenige huisgezinnen ook meer gevaar van tot armoede te geraken die zich scherper deed gevoelen, bijzonder wat kleding en schoeisel betreft omdat het zoo raar en veel te duur was om het zich nieuw te kunne verschaffen.

Toch waren verscheidene huisgezinnen te bewonderen hoe zij het vol hebben gehouden en met moed en een meer blijde toekomst te gemoed deed zien.

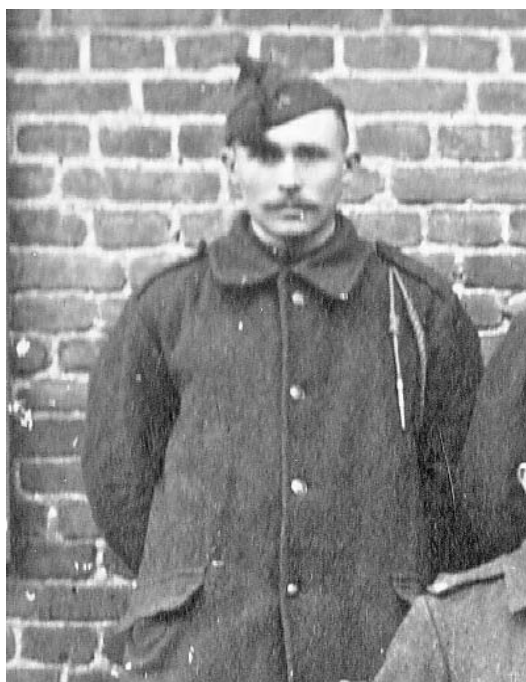
Het ontvoeren der werklieden

Wat het ontvoeren der werklieden betreft; dit heb ik met eigen oogen gezien van hun vertrek alhier naar Lanaeken om de gemeene menschen keuring bij te wonen.

Maar al heeft het moeite gekost om ze vrij te krijgen, slechts eene, ten onrechte nochtans, een belgische soldaat van het Rood Kruis waar hij veel heeft afgezien.

Eene zekere soldaat Biesmans genaamd die mij van zijn droevig wedervaren en honger lijden enz... verteld heeft om er zich eeuwig over te schamen die zulks iets durven toelaten of doen of goedkeuren onder geciviliseerde menschen.

Opname van **Jan Biesmans** uit een groepsfoto genomen op de hoeve Aerts (zie verder) in 1919 van Oudstrijders te Opgrimbie.

Biesmans Joannes – Hubertus.

14^e Linie

Gehuwd met Dexters Barbara.

Oud-strijder krijgsgevangene 1914 – 1918.

Geboren in Oud-Vroenhoven op 28 mei 1893.

Overleden op 7 maart 1970 te Opgrimbie.

Beroep Mijnwerker.

Vereerd met;

de medaille van Luik,

de medaille van de krijgsgevangene,

de medaille van de Nijverheid 2^e klasse.

Ondersteuning voor huisgezinnen

Wat de ondersteuningswerken betreft voor de huisgezinnen die minder goed in staat waren door de moeilijkheden der tijden om in hunne noodige onderhoud te voorzien in de eerste oorlogsjaren, heeft dit nog al gemakkelijk kunnen tot bijhulp geraken, ook voor de zieken en de benodigdheden der huismoeders.

Ondanks alle goede wil heeft men niet altijd de gewenschte uitslag kunnen bekomen omdat er dikwijls niet te geraken was tot datgene wat meer afdoende geweest ware in gewone tijden van noodwendigheden.

Oorlogbelastingen

Bijzondere oorlogsbelastingen zijn er weliswaar in onze parochie niet geheven geworden maar boeten is er nog al uitgedeeld geworden volgens duitsche oorlogsmanier, hetzij voor het voederen der dieren hetzij voor niet voldoende leverings van des zelfs bepaalde voldoenerij.

Tot zelfs voor de te geringe boter bezorgen die nochtans gewoonlijk over de honderd kilo's bedroeg in den gewonen bepaalden tijd van 12 dagen, zoodat er voor de menschen dikwijls weinig en ook al meerdere malen niets meer overbleef.

Zoodat in dit punt bijzonder de bevolking die geen melk nog melkdieren hadden er niet aan konden geraken tenzij eene overdreven hooge prijsbetaling ,omdat de gestelde overheid in dit punt niet streng genoeg de hand hield aan de verplichte melk en boterlevering voor de parochianen en menschen der parochie.

In den oorlog betrokken

De Eerwaarde Pastoor Nico Jessen en de Eerwaarde Zusters in de parochie met vijf leden gevestigd ziedaar alle dienst doende geestelijke personen zoodat hieromtrent niemand der parochie onmiddellijk in den oorlog is betrokken geweest.

Alhier zijn onder de wapens geroepen geweest met de vrijwilligers er bij gerekend, een twintigtal naar ik verneem buiten degene die toen ter tijde ook in dienst waren als gendarmen reeds vroeger in hunne functie werkzaam voor den oorlog.

Allen zijn bereidvaardig hunne vaderlandsche plicht gaan volbrengen ondanks het weinig hoopvol vooruitzicht in den beginne van den oorlog tegen eenen zoo machtigen en in getal zoo ver overtreffende vijand.

Doch vertrouwend op God en het recht dat Hij altijd hoewel eerder of later volgens goedvinden doet zegevieren.

Reeds de eerste dagen in Augustus waren er verscheidene onzer strijders die de vuurproef bij Luik meemaakte en er volgens men heeft bestadigd geducht op de grijzen hadden afgegeven hetzij in of om de fort en in de loopgraven.

Soldaten aan het front en gesneuvelden.

Slechts twee en één uitgeweken zijn er tot nog toe gesneuveld of liever als verloren opgegeven bij den opmarsch in België.

Gesneuvelden

Wellicht en waarschijnlijk hier of daar ergens in België op onbekende wijze of plaatsen of aan de Ijzer in den beginne of wel gedood of ter water geraakt en de namen dezer twee vermisten zijn van de familie **Gorissen en Dexters, namelijk Hendrik Gorissen en Lambert van Dexters- Duchateau** en uitgeweken **Dexters Gerard** alhier verhuisd van Opgrimbe naar Genk in 1910.

Hendrik Gorissen

° Opgrimbie 19 februari 1894

+ aan de Yzer 21 november 1914

Vrijwilliger

Soldaat N° 53328

2^e Jagers te voet 3/3

Zoon van Franciscus Hubertus Wilhelmus Gorissen
molenaarsknecht

X Maria Ida Lambrichts.

Lambert Dexters

14 Linie Voetvolk 3^e Divisie 2de Bataljon Jaarklas 1913

Geen foto beschikbaar.

° Opgrimbie 13 mei 1893

Vermist vanaf 9 september 1914.

Zoon van

Dexters Jacobus, landbouwer

X

Duchateau Marie

Daarbij is eene van de **familie Mathijs Dexters – Crijns** die krijgsgevangen gemaakt en geblesseerd wezende in Duitschland is geweest eenige tijd en later om gezondheidsreden er in gelukt is in Zwitserland te mogen aanlanden.

Louis Dexters (Mathijs Ludovicus)

° Opgrimbie 6 november 1891

+ Opgrimbie 22 augustus 1921, *overleden na langdurige ziekte door een kogel die in het bot van het been stak, men kon die niet verwijderen.*

Korporaal bij het 11^e Regiment voetvolk.

Zoon van Dexters Petrus-Mathijs

X

Crijns Maria-Catharina-Hubertina

Opname uit groepsfoto,
Oud-strijders Hoeve Aerts 1919.

Hier evenwel bleef hij niet en hoewel gereformeerd en een been korter hebbende dan het andere niet te min naar Frankrijk is gevlucht en daar werkzaam is geweest in eene landbouwersfamilie.

Dexters Gerard (Gerard-Lambertus)

◦ Opgrimbie 16 augustus 1897

+ Hofstade 25 augustus 1914 *gesneuveld voor het vaderland.*

Begraven op de militaire begraafplaats te Mechelen Stad.

Oorlogsvrijwilliger, sergeant van het eerste regiment Carabiniers.

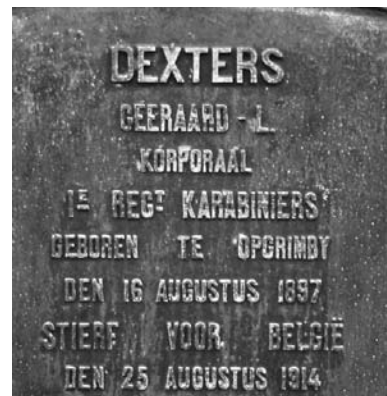
Geen afbeelding beschikbaar

Zoon van Dexters Joannes Lambertus van beroep jager

X

Buytaert Rosalia, huisvrouw.

Verhuisd met gezin naar Genk op 18 maart 1910

Wat de overige soldaten betreft die aan het front waren, deze hebben zich het meest door België heen moeten vechten altijd den drill en den opmarsch der Duitschers verlamdende hetzij te **Haelen (Slag der zilveren helmen)**, **Aerschot, Leuven, Antwerpen en ten laatste aan den IJZER, Brugge enz.**

Krijgsgevangenen

Jammer dat er eenige werden krijgsgevangen gemaakt, waardoor zij veelal hebben moeten kennis maken en ondervinden wat het Duitse krijgswezen voor de krijgsgevangenen vijanden in het Groot-Vaderland des Moffen weet uit te denken en toe te passen.

Hunne barbaarsche handelswijze van krijg voeren over de geheele wereld te doen afkeuren en als niet menschwaardig veroordeelen.

Onze krijgsgevangenen werden er niet alleen aldaar bij hunne aankomst bespot en zelfs geslagen maar moesten later ook in de krijgsgevangenkampen langdurige ellende honger en mishandeling ondervinden van alle aard en wreedheid en dwang.

Schrikkelijk waren volgens hunne eigene verhalen dikwijls ja ondragelijk de gevoelloze manieren der kampbewakers en de straffen zonder het minste recht op hun toegepast zoo zij niet wilden voor en ten voordeele van den vijand de Duitse Overheid.

Hiertoe hadden zij niet de minste rechtmatige beweegreden derwijl die strijdig was tegen alle oorlogswetten reeds vroeger door alle beschaafde naties aangenomen en goedgekeurd.

De eene had een tijd lang in eene moordende zoutmijn gewerkt, een andere moest er van s' morgens vroeg tot s' avonds laat drukkende landbouwwerkzaamheden verrichten met slechte en onvoldoende voeding en daarbij in het winterseizoen veel ellende en koude lijden.

Gestorven zijn er wel geene der krijgsgevangenen.

In Holland is slechts eene geweest die ook afgekeurd is geworden voor den dienst en hier de bediening van Veldwachter nu uitoefent.

Hubert Dexters

° Opgrimbie 3 juli 1888

+ Opgrimbie 15 september 1965

Genie/ Sec Spoor

Zoon van

Dexters Jan-Christiaan, landbouwer
X

Peters Anna-Catharina-Elisa

Opname uit groepsfoto,

Oud-strijders Hoeve Aerts 1919

Enkele pagina's uit het notitieboekje van Hubert Dexters in het begin van de oorlog.

	<p>Augustus vacht stonken en die dachten dat wij Duitschers waren</p>	<p>1914 ten wij reeds heel vroeg naar de Hotel de notre dame de Louades gaan wij moesten ons geweer en een schep en een leffel mee- denemen van daar moes- ten wij met 15 man naar de oude molen van Flaucin gaan die niet ver van de citadel gelegen is. rond 10 1/2 uur bracht ons een burger een schotel met potat- ten wij begonnen te eten maar het duurde niet lang de beschieting van namur begon er viel een drus en in midden van een troep</p>
Den 16	<p>stug naar Chathau de Arte Rhines voor het zelfde werk</p>	
Den 17	<p>naar het ^{fort} shwarlee voor hetzelfde werk</p>	
Den 19	<p>terug naar Chathau de Arthe voor hetzelfde</p>	
Den 23	<p>het begint te verslechteren want de vorige nacht moesten wij 2 kuren de wapens opnemen om te zien of er den vijand nog niet was nu van af dezen morgen moes-</p>	

	<p>Augustus 1914 landsers dat de stukken vleesch over onze kop vlogen ook kwam een stuk van een schraffel in de schotel terecht wij griepen schiet ons geweer zetten er 5 ~~fasten~~ kogels op en zagen ons laatste uur is geblagen wij moesten achteruit en kwa- men aan een brug waar alle Gene mannen moes- ten blijven wachten nu moest ik met 2 man op verkenning gaan in het bosch daarna gingen wij in retraet met de</p>	<p>Augustus 1914 eclone 200 vertrokken wij lang Bois-villers, Stre-Pornes St-Geard en zoch kwamen wij om 1 uur middags in Biaul op 500 meter van dat dorp werd onze eclone in 2 gesneden en moesten hier pijnlijke oogenblikken doorstaan.</p>
Den 24	<p>in Biaul vertrokken om 3 uur smorgens zoch kwa- men wij lang verschillende tristige plaatsen alsook langs Phillipville en om 10 1/2 uur avond in Stbarienburg aangekomen</p>	<p>Den 25 in Stbarienburg vertrokken</p>

De overige soldaten strijdende in de gevechten der frontlinies hebben naar men verneemt wel hun plicht gedaan zonder buitengewone onderscheiding.

Zoals **Theodoor Warson** die te Aerschot ondanks groote overmacht niet geweken zijn nadat zij den vijand gevoelige verliezen hadden toegebracht.

Theodoor Warson

Theodoor Warson
9^e Linie

◦ Opgrimbie 20-10-1887

✚ Opgrimbie 7 februari 1933

X
Janssen Marie

Zoon van Warson Pieter – Mathijs

X
Brasseur Catharina Elisa

Foto's fam. Warson

Theodoor Warson in 1917 bij het lezen van een brief van zijn gezin.

foto fam. Warson

Verder de soldaten **Hubert Hamaekers** assistent of adjudant van den Eerwaarde Heer Aalmoezenier die te Merksem en Hulshout dapper zonder versagen zoowel als **Hubert Engelen** de Duitsers met handgranaten gevechten uit hunne forteressen van beton en kiessel en metselwerk er uitdreden of in het zand deden bijten.

Hamaekers Mathieu

Hamaekers Pieter-Mathijs 10 Linie

° Opgrimbie 27 oktober 1889

+ Opgrimbie 16 november 1964

X

Dexters Maria

Oud-strijders Hoeve Aerts

Hamaekers Pieter-Mathijs

Veteraan van Leopold II.

Vuurkruiser – Oudstrijder 1914-1918.

Ridder in de kroonorde met zwaarden.

Ridder in de Orde van Leopold II met palm.

Het militair ereteken 2de klasse.

Het IJzerkruis.

De medaille van de stad Luik.

De overwinningsmedaille 1914-1918.

De herinneringsmedaille 1914-1918.

Hubert Engelen

Engelen Hubertus Cavalerie

° Opgrimbie 10 december 1894.

+ Opgrimbie 17 augustus 1957.

X

Dexters Maria

Oud-strijder oorlogsinvalied.

Vuurkruiser – Oudstrijder 1914-1918.

Oorlogskruis met palm en bronzen leeuw.

Overwinningsmedaille.

Zoon van
Engelen Alaxander
en
Machon Aldegonda

Tot zij moesten afgeven en erkennen dat de Belgen hun het meest gevoelig deden verliezen en zeker de oorzaak geweest zijn dat zij in hunne snoode onderneming in 1914 tegen alle recht en rechtvaardigheid niet geslaagd zijn, zooals zij zelf bekenden in de eerste dagen van den oorlog als zij zoo

hevig wenschten zeker meenden weldra te Parijs te zullen zijn gelijk zij immer zoo triomfantelijk uitbazuinden aan alle hoeken en kanten in alle gesprekken en geschriften en oorlogskreten en liederen.

Verder zijn de eerste lichtinge soldaten gehuwd hebbende meerdere kinderen en in het begin in den oorlog meegestreden hebbende later meer achteruit geplaatst zoodat deze meer gespaard en bewaard konden blijven tegen verdere aanvallen.

Waarvoor meer de jongeren soldaten vrijwilligers en andere zich konden weren en opofferen gelijk zij dat bij menigvuldige gevallen zoo bereidvaardig gedaan hebben.

Terwijl zij voortdurend in de voorste gelederen vol taaie moed en volhardingsvermogen zoo duidelijk getoond en bewezen hebben.

Gebeurtenissen in eigen dorp

Huiszoekingen zijn er hier bijzonder niet gebeurd tenzij voor schietgetuigen en andere gewoonlijk overgedragen affairen.

In de kerk heeft men naar het scheen wel gepoogd om de klokken te kunnen bezichtigen, meten of onderzoeken maar den opzaal steeds gesloten zijnde in die dagen is men er niet in gelukt dit te kunnen uitvoeren.

Bij de Eerwaarde Zusters is er verder wel eens informatie gebeurd wegens vreemde personen of nationaliteit doch niet in ernstigen zin van onderzoeken.

Ook zijn er hier enkele vaderlanders gepasseerd om de draadversperring verder te passeeren hetzij te Smeermaas of Neerhaeren of Uyckhoven, Cothem enz. ofwel om verder af ergens te gelukken waarvoor er steeds personen te vinden die behulpzaam waren voor zulks vaderlandslievend werk.

Een onzer soldaten dienstplichtig later is vroeger reeds den draad gepasseerd om zijnen dienst volgens plicht te volbrengen.

Een ander **Hubert Wampers- Dexters** deed het op een andere manier.

Hij ging namelijk in Duitschland werken en trok van daar er van door bij Duisburg op Holland aan als werkman of liever als smokkelaar aan de grens zeggende dat hij eenige honderden kilo's spek daar had liggen in Holland om over te smokkelen en men liet hem door aan de grens.

Doch wie naar Engeland trok was de smokkelaar en weldra was hij een geoefende belgische artereliste bij de zware kanonstukken wel geplaatst op den vijand gericht eb vuur gevende dat zij sprongen van hevigheid.

Geboorten en overlijdens

Wat de vergelijkingen betreft der tafel van geboortens en sterften in Opgrimby.

Het gewoon getal was zoo omtrent voor 1914 jaarlijks 25 a 30.

In 1916 was het minder 22 en in 1918 was het 20.

Dus betrekkelijk was er nog niet aanmerkelijk verschil in het jaarlijksche getal geboortens in die zin dat het niet beneden zo gedaald is in den loop dier jaren.

Voor de sterfgevallen van 1913-1914 is het iets meer verschil in zoover er in 1916 veertien waren en in 1918 in de dertig man, meest wegens grippe in dit jaar en personen van 16 tot 25 jaren buiten eenige kinderen jongere in levensjaren.

Overigens was het in de gewone jaren voor 1913 van 6 tot 10 af en toe 12 overlijdens jaarlijks.

Alleen valt hier op te merken dat nog meerdere der sterfgevallen gewoonlijk meer de kleine kinderen binnen 2 jaren of 3 jaren onder het meest begrepen zijn, zoodat men soms zou denken aan bijzondere reden daarvan of slechte verzorging of zwakheid en gebrekkige opvoeding in kennis en praktijk of iets dergelijks.

Het Brood Comiteit.

Wat betreft vaderlandsche liefde of daden van offervaardigheid mocht ik wel de leden van het brood comiteit alhier evenst in het voorbijgaan aanstippen en eene eresaluut geven.

Zij hebben zonder eigenbelang bijzonder de uitvoerende leden gewerkt en alles ten voordele der kast afgestaan wat zij zelfs als bureel kosten mochten ontvangen.

Zij hebben niets voor zich gevergd dat wat en een hoop moeilijkheden, ontevredenheid, afkeuring, ondankbaarheid volgens het wereldsgebruik in tegenstelling van andere in gezag gestelde personen die meer voor hun eigen immer bezorgd waren dan wel voor de hun vertrouwde personen waarvoor zij zich moesten opofferen en toewijden en dus eerder plicht vergaten dan beoefenden.

De Taal

Ook in den taalstrijd mocht men wel wat meer praktisch gehandeld hebben in sommige opzichten of gevallen, om niet den schijn maar enigszins op zich te laden min of meer gezind te zijn minder vaderlandsch gezind en niet voldoende volgens oorlogsomstandigheden handelende en onderwerping en gehoorzaamheid oefende als aan de voorschriften van het Belgisch Gouvernement.

Hieruit kwam dan soms moedeloosheid voort, niet genoeg op God vertrouwende en op het H. Hart van Jezus, dat later wel bewezen in zijne goedheid en barmachtigheid dat de God der heirscharen de

wereld regeert en de weegschaal der rechtvaardigheid doet overslaan op het gestelde oogenblik, naar den kant aan degene die geduldig onrecht verdragende eindelijk hun vertrouwen beloofd zie, den hoogmoed vernederd zien en het recht triomfeeren.

Wapenstilstand en terugtocht der Duitsers.

Zoals wij dat degelijk in 1918 in November gezien hebben bij de wapenstilstand zoals plots en onverwacht ingetreden te midden der hevigste gevechten en achteruitwijken van den vijand uit de sterkst verdedigbare plaatsen en loopgraven en frontlinies.

Ik sprak daar van ontruiming die hier niet te veel last veroorzaakt heeft om reden men door de Hollandsche magere neutraliteit ten onze opzichten verscheidene duizende Duitsers over Maaseyck naar Duitschland heeft laten passeren.

Hier hebbende slechts een nacht, drie compagnies van een legertrou, fourage en kanonnen enz. gelogeed.

Zij waren van alles ruim voorzien scheen het, wat zij wel elders gerekwiereerd (eisen, opeisen, vorderen...) hadden op goedkoope manier of liever of gewelddadige onrechte wijze, zoodat zij daarom hier bij de menschen niets opeisten of afdwongen.

Overigens hunne Oversten hadden niets meer te zeggen en de soldaten deden gelijk zij goedvonden en verkochten van alles scheen het, als er maar liefhebbers waren voor schoenen dekens enz. enz. helaas alles gestolen waren.

Dan zijn zij s'anderen daags vertrokken en voorgoed waren wij tot aller tevredenheid van die barbaren bevrijd zooals wij hoopen voor altijd.

Maar God wikt en beschikt.

Intusschen vierden wij hier triomf.

De Belgische driekleur wapperden aan alle huizen, de klokken luiden reeds op den dag der wapenstilstandom een uur en ieder was blij en gelukkig den dwang voor goed ontsnapt te zijn der Duitsche cultuur en bildung in hunne leugenachtige grootspraak en ijdelheid van ubermenschen enz. enz.

Terugkeer onze soldaten

Plechtigeden van dankzegging werden er gehouden alhoewel hier geene Belgische of verbondene legers gepasseerd zijn.

Bij den terugkeer onzer soldaten en krijgsgevangenen werden er elken maal s'avonds aan den tram stoeten ingericht om de helden van den oorlog van ons dorp af te halen toe te juichen en te feliciteren en te vieren.

Eene algemene ziele dienst had plaats waarin den lof der strijders in leven en dood herdacht werd en meerdere andere rouwdiensten geschieden nog immer voor de gesneuvelde Broeders.

Gelijk dat maandelijks in den oorlog gebeurde totdat er een bijzonder gedacht zal aanwijzen, of welke manier wij in onze harten en uitterlijk de beste en verhevenste gedenkteekens voor onze onvergetelijken strijdende Broeders zullen kunnen daarstellen voor God en Vaderland.

Mijmeringen

Mocht er bijzonder op gewezen worden dat gedurende den oorlog niet altijd regelmatig in alles kon voorzien worden voor zoover nodig tot geregelde loop van zaken, dit is later wat gevoegelijker geschied.

De scholen zijn soms wat langer in vakantie blijven toch niet teveel.

Slechts dan als er bezetting, ik bedoel mijnwerpersoefeningenstroepen waren in de zustersschool een week of zes a twee maanden niet kunnen gehouden worden wij er twee klassen en een bovenplaats door een 120 tal troepen ingenomen was.

Het mag gezegd zijn dat deze troepen in den beginne meer verwilderd hier aangekomen, niet te min de Eerwaarde Zusters niet al te veel last veroorzaakten hoewel er de eerste dagen gegronde vrees daartoe was.

Men had daartoe ook de Overste gewaarschuwd hunne mannen in het oog te houden.

Zij kwamen immers hier aan uitgehongerd zooals men wel kon waarnemen en onverzorgd in tenue en kleding.

Op de pastorie helaas moest tegen wil en dank een luitenant gelogeed worden, gelukkig geen ubermensch en katholiek in zoover hij eens zijne godsdienstplichten door de zondagsmis bij te wonen volbracht.

Overigens waren er weinigen of geene die er iets aan deden hier gedurende de legering in het dorp.

Zij kwamen voor zoover wij vernamen later, van Cambrai en het schijnt dat ze er later ook weer terug gekeerd zijn in zoover ze onderweg niet door bommen der vliegmachienen van de verbondene legers zooals men verteld heeft vernield zijn geworden op Belgisch of Fransch grondegebied.

Gevolgen van de strijd

Overigens wat betreft de gevolgen van den langdurigen strijd en oorlog in de parochie en onder het volk, men zal moeten dat hoewel er in den beginne meer godsdienstige stemming en ijver en gebed in kerk en communies bestond.

Dit later wat verminderde terwijl van den anderen kant de hebzuchtigheid door de gelegenheid van vreemde opkoopters werd wakker gemaakt en toenam, zoodat het moeilijker werd de opwekkingen en vermaningen van rechtvaardigheid en naastenliefde altijd even getrouw nagevolgd of beoefend te zien.

Gelukkig meer toch in uitzonderingen dat dan in getal van diegene die den landbouwstiel beoefende.

Bijzonder door dat de gestelde macht niet voorbeeldig genoeg met de vaste hand de voorschriften en plichten van behulpzaamheid deed uitvoeren of getrouw onderhouden of voorbeeldig beoefende volgens dat verscheidene hulpzoekende menschen ondervonden.

Nic. Jessen, pastoor.

Michiel Lenssen, schepen.

Willem Wampers, koster.

To the americans
After the struggle for right at work
To the pupils of Marion
The children from op-grimby

Aan de Amerikanen
Na de strijd voor recht op werk
Aan de leerlingen van Marion
De kinderen van Op-grimby

Foto genomen in 1919 op de " Hoeve Aerts ".

De Oud-strijders van Opgrimbe

Foto heemkring

Bovenste rij: v.l.n.r.

Jean Biesmans , Mathieu Hamaekers, Jean Paulissen, Jean Crijns, Louis Dexters

Jan Crijns

Middelste rij: v.l.n.r.

Jean Meyers , Onbekende Hollander, Leo aerts, **Theodoor Warson.**

Onderste rij: v.l.n.r.

Cristiaan Bemong , Frans Thijs, Hub Dexters, Hubert Clerx, Hubert Wampers,
Hendrik Nelissen , **Hubert Dexters .**

Voor iedereen buiten Opgrimbie hebben wij ons artikel over 14-18 samengevoegd met deze uitgave. Iedereen die het boek Maasmechelse dorpen tijdens WO1 het dagelijks leven alsnog wil kopen kan deze kopen bij

PEDAJ dagbladhandel
Daalbroekstraat 3 b3
in Opgrimbie

Namens het bestuur.